Kanunda Yok, Rehberde Var... Peki Ceza Var mı?

Anayasa Mahkemesi ("**AYM**"), sigortacılık sektöründe açık rıza olmaksızın pazarlama amacıyla yapılan telefon aramasına ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulu ("**Kurul**") tarafından verilen idari para cezasında "suçta ve cezada kanunilik ilkesi"nin ihlal edildiğine hükmettiği 27 Ocak 2026 tarihli ve 2020/32193 sayılı kararı ("**Karar**"), 16 Haziran 2026 tarihli ve 33282 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandı.

01
Olayın Özeti

Bir sigorta şirketi, ilgili kişinin bir internet sitesinde herkese açık biçimde yer alan ad, soyadı ve telefon numarası kişisel verilerini, ilgili kişinin açık rızası bulunmadan kullanarak ilgili kişiyi teklif/pazarlama amacıyla aradı.

02
Şirketin Savunması

Şirket, söz konusu verilerin Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ("**KVKK**") m. 5/2-d kapsamında alenileştirilmiş kişisel veri olduğunu ve bu nedenle açık rıza gerekmeyeceğini ileri sürdü.

03
Kurul'un Değerlendirmesi

Kurul, Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun ("**Kurum**") yayımlamış olduğu Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Uygulama Rehberi ("**Rehber**") kapsamında kişisel verinin ancak "ilgili kişinin alenileştirme" amacıyla uyumlu şekilde işlenebileceğini belirterek sigorta şirketine idari para cezası verdi.

AYM KARARININ ÖZETİ

Rehbere dayanan ceza, kanunilik ilkesine aykırı bulundu

AYM; verilerin ne şekilde alenileşeceğine, ilgili kişinin alenileştirme amacına ve bu amaca aykırı kullanımın bir yaptırıma bağlanıp bağlanmadığına ilişkin KVKK'da açık bir düzenleme bulunmamasına rağmen, yalnızca Rehber'de yer alan 'alenileştirme amacı' kavramına dayanılarak idari para cezası verilmesini, kanun hükmünün öngörülemez şekilde geniş yorumlanması olarak nitelendirdi.

HUKUKİ DAYANAK

KVKK m. 5/2-d

Kişisel verinin ilgili kişi tarafından alenileştirilmiş olması

Anayasa m. 38/1

Suçta ve cezada kanunilik ilkesi

AYM'nin Temel Tespitleri

01

Öngörülebilirlik Eksikliği

Alenileştirilmiş verilere açık rıza gerekmese de verinin nasıl alenileşeceği, alenileştirme amacı ve amaç dışı kullanımın yaptırımı KVKK'da açıkça düzenlenmemiştir.

02

Rehber Yeterli Değil

Rehber'de bu kavramlar açıklanmaya çalışılmış olsa da Rehber'deki değerlendirmeye dayanılarak ceza verilmesi, kanun hükmünün öngörülemez şekilde geniş yorumlanması anlamına gelir.

03

Kanunilik İlkesi İhlali

Belirsiz ve geniş yorumlanan bir norm temelinde ceza tesis edilmesi, Anayasa m. 38 kapsamında güvence altına alınan "suçta ve cezada kanunilik ilkesi"ni ihlal eder.

Karar Kapsamında "Hukuki Belirlilik" Tartışmaları

I. KVKK m. 4'te yer alan genel ilkeler, alenileştirilmiş verilerin kullanımına sınır getirebilir mi?

Alenileştirme amacı ve bu amacın dışında kullanım kavramları KVKK'da açıkça düzenlenmemiş olsa da; m.4'te yer alan amaçla bağlantılılık, sınırlılık ve ölçülülük ilkelerinin alenileştirilmiş verilerin işlenmesinin hukuka uygunluğunu ve kullanım sınırlarını belirlemede rol oynayabileceği halen ileri sürülebilir.

II. İkincil düzenlemeler, kişisel veri yükümlülüklerini ne ölçüde somutlaştırabilir?

Kabahatler Kanunu m. 4/1 kapsamında, kanunun çizdiği çerçeve içerisinde kabahatlere ilişkin unsurların genel ve düzenleyici işlemlerle somutlaştırılabilmesi mümkün. Bununla birlikte, bu yetkinin kişisel verilerin korunması alanındaki sınırlarının nasıl çizilmesi gerektiği belirsiz.

III. Kurum'un düzenleme yetkisinin sınırları nerede başlamaktadır?

KVKK'da Kurum'un yönetmelik çıkarabileceği alanlar belirli konular bakımından açıkça düzenlenmiştir (m. 7/3, m. 9/11, m. 16/5, m. 23/7 ve m. 25/5). Kurum da buna ilişkin yönetmelik çıkarmıştır. Buna karşılık, kişisel verilerin işlenme şartlarına ilişkin hükümlerin Kurum tarafından ikincil düzenlemelerle ne ölçüde somutlaştırılabileceğinin KVKK'da açıkça öngörülmemiş olması nedeniyle, bu alandaki olası ek düzenlemeler bakımından kanun değişiklikleri gerekebilir.

IV. Rehberlerin normlar hiyerarşisinde yeri var mı?

Düzenleme ihtiyacı bulunan alanlarda rehberler yerine, yönetmelik ve tebliğ gibi normlar hiyerarşisinde yer alan araçlardan yararlanılabileceği; nitekim, aydınlatma yükümlülüğüne ilişkin hususların daha önce *"Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ"* ile düzenlendiği bilinmektedir. Bununla birlikte, Kurum normlar hiyerarşisindeki enstrümanları kullansaydı bile AYM yine iptal kararı verebilirdi. Zira AYM, kanundaki cezanın idare tarafından belirsiz şekilde genişletilmesini Anayasa'ya aykırı bulmuş, fakat bunu yaptığı enstrüman olan rehberlere ilişkin özel bir değerlendirme yapmamıştır.

E-TİCARET BOYUTU

Alenileştirilmiş verilere ticari iletişim artık serbest mi?

Kararın kişisel veriler boyutu bir yana, e-ticaret mevzuatı çerçevesinde de değerlendirilmesi gerekiyor. Nitekim, Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ("ETK") uyarınca esnaf ve tacir olmayanlardan her halükarda ticari iletişim onayı alınması gerekiyor. Dolayısıyla, bir an için her alenileştirilmiş verinin pazarlama amacıyla kullanılmasının kişisel verileri koruma hukuku perspektifinden uygun olduğu kabul edilse dahi (ki edilmemelidir) e-ticaret mevzuatı kapsamında bu kişilerin halen ticari iletişim onayının gerekeceği rahatlıkla söylenebilir.

Öte yandan, esnaf ve tacirlere önceden onay alınmadan ticari iletişim yapılabiliyor. Peki bu, Karar sonrasında her tür alenileştirilmiş esnaf/tacir verisinin serbestçe pazarlamada kullanılabileceği anlamına mı geliyor? Bizce bu konuda KVKK m.4'teki genel ilkeler mutlaka dikkate alınmalı.

YORUMUMUZ

AYM'nin bu kararına rağmen KVKK'nın 4. maddesindeki genel hükümlerin alenileştirmiş verilerin dilendiği gibi kullanılmasına engel oluşturduğu görüşündeyiz. Elbette AYM önünde yapılan savunmayı bilmiyoruz; fakat vurgu rehbere değil de bu hükme yapılsaydı AYM'nin aynı şekilde hüküm kurup kurmayacağı tartışmalı. Ayrıca, alenileştirmiş veriler pazarlama amacıyla kullanılacaksa bu durumda mutlaka ETK hükümlerini de dikkate almak gerekir.

İLETİŞİM

Bora Yazıcıoğlu
bora@yazicioglulegal.com

Alperen Solak
alperen@yazicioglulegal.com

Şerife Amine Mümin
serife@yazicioglulegal.com

Bu not hukuki görüş niteliğinde değildir. Sadece bilgi amaçlı hazırlanmış ve gönderilmiştir. Konuyla ilgili hukuki görüş almak isterseniz bizimle bağlantıya geçmenizi rica ederiz.